

فصل ۷

نفت و گاز

مقدمه

آمار مندرج در این فصل، از شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی و شرکت گاز استان دریافت گردیده است. اطلاعات این بخش شامل فعالیت گازرسانی در مناطق شهری و روستایی و مقدار مصرف گاز و فرآورده‌های نفتی و همچنین ظرفیت ذخیره‌سازی فرآورده‌های نفتی می‌باشد که بصورت سری زمانی از سال ۱۳۸۰ ارائه شده است.

نفت: این شرکت فعالیت خود را در زمینه دریافت، نگهداشت، و توزیع فرآورده‌های نفتی از سال ۱۳۲۰ آغاز نموده و در حال حاضر وظایف خود را در قالب: توزیع انواع فرآورده‌ها شامل بنزین سوپر، بنزین معمولی، نفت سفید، نفت گاز، نفت کوره، CNG، گاز مایع و انواع سوخت هواپیمایی دارد.

۱۱۵ جایگاه عرضه سوخت: (۵۷ جایگاه سوخت مایع و ۱۷ جایگاه دو منظوره مایع و سی ان جی و ۴۱ جایگاه تک منظوره سی ان جی) و ۲۱۰ فروشنده‌گی تعاون روستایی و عشایری و یک مرکز سوختگیری هواپیمایی گرگان انجام می‌دهد. (در حال حاضر ۵۸ جایگاه تک سی ان جی فعال هست).

گاز: در سال ۱۳۷۸ با تأسیس استان گلستان، شرکت گاز استان گلستان نیز در مرداد ماه همان سال تأسیس و در شهرستان گرگان شروع به کار نمود و عملاً فعالیت خود را با اجازه ساختمانی از اوایل آذرماه ۱۳۷۸ آغاز کرد. جمع‌آوری اطلاعات به روش ثبتی از سامانه سیمابر استان و در قالب جداول سالنامه آماری استان ارائه شده است.

تعاریف و مفاهیم

نفت خام: نفت خام آمیزه‌ای پیچیده از ترکیبات هیدروکربوری است که از مخازن طبیعی نفت در زیرزمین، در بعضی از نقاط دنیا استخراج می‌شود. نفت خام به‌طور عمده، متشکل از ترکیبات اشباع

و غیر اشباع هیدروکربورهای آلیفاتیک و بعضاً آروماتیک می‌باشد. بجز هیدروژن و کربن که دو عنصر اصلی تشکیل‌دهنده نفت خام به شمار می‌روند، عناصر دیگری مانند ازت، اکسیژن، گوگرد و فلزهایی چون نیکل، سدیم، وانادیم و آهن به مقدار کم در آن وجود دارند. به همین جهت، نفت خام از نظر ویژگی‌های فیزیکی و شیمیایی بسیار متغیر است.

نفت سفید: نفت سفید برشی از نفت خام و متشکل از سه نوع هیدروکربور پارافینی، نفتینی و آروماتیکی می‌باشد. این فراورده به‌عنوان سوخت گرمایشی و سوخت مراکز حرارتی به کار می‌رود و یکی از مواد اصلی تشکیل‌دهنده سوخت جت است.

نفت کوره: نفت کوره از بازمانده تقطیر نفت خام در برج‌های تقطیر پالایشگاه به دست می‌آید. این فراورده به‌سبب دارا بودن هیدروکربورهای سنگین، به آسانی نمی‌سوزد و یکی از سوخت‌های عمده کشتی‌ها و واحدهای بزرگ صنعتی از جمله نیروگاه‌های برق به شمار می‌رود.

نفت گاز: نفت گاز فراورده‌ای است که بعد از برش نفت سفید به دست می‌آید و به عنوان سوخت ماشین‌آلات کشاورزی و صنعتی و سوخت تعدادی از وسایل نقلیه عمومی و تاسیسات حرارتی به کار می‌رود.

بنزین موتور: بنزین موتور آمیزه‌ای است از هیدروکربورهای به‌طور عمده حلقوی و ایزومره با نسبت‌های متفاوت که برای افزایش درجه آرام‌سوزی آن، برخی از ترکیبات آلی به آن اضافه می‌شود.

سوخت جت: به‌عنوان سوخت موتورهای جت جنگی و مسافری به کار می‌رود که برحسب میزان امتزاج نفت سفید مرغوب با سایر فراورده‌های نفتی سبک (نفتا)، به صورت انواع مختلف تولید می‌شود و با اضافه کردن مواد افزودنی به منظور کاهش خوردگی و نقطه انجماد و ...، تکمیل می‌گردد و در استانداردهای بین‌المللی به نام‌های JP-۱ و ATK معروف است.

ج- لاستیک‌ها شامل: لاستیک استایرن بوتادین و لاستیک پلی بوتادین.
سوخت: سوخت شامل: پروپان، بوتان، پنتان پلاس، پنتان، بنزین پیرولیز، رافینیت C4، رافینیت C6، C.F.O و MTBE

گزیده/اطلاعات

در سال ۱۳۹۹ میزان مصرفی گاز در استان به مقدار ۵۶۹۸۷ تن بوده که نسبت به سال قبل ۶/۸- درصد کاهش را نشان می دهد.
 در سال ۱۳۹۹ مصرف بنزین ۴۳۶۸۵۷ مترمکعب و مصرف نفت سفید ۴۱۲۰۵ مترمکعب بوده است که نسبت به سال ۱۳۹۸ مصرف بنزین ۱۹/۲- درصد کاهش و مصرف نفت سفید ۱۰/۵- درصد کاهش یافته است.
 در سال ۱۳۹۹ تعداد مخازن مواد سوختی و ظرفیت آنان به ترتیب ۲۰۵ مخزن و به ظرفیت ۹۶۶۸ مترمکعب بوده است که نسبت به سال قبل به ترتیب ۱/۴ افزایش و ۵/۴ درصد افزایش را نشان می دهد.
 در سال ۱۳۹۹ تعداد شعب فروش نفت به ۱۵۰ جایگاه رسیده است که نسبت به سال قبل تغییری نداشته است .
 در سال ۱۳۹۹ تعداد روستاهای گازرسانی شده به ۸۹۴ روستا رسیده است که نسبت به سال قبل ۱/۵ درصد رشد را نشان می دهد.

گاز غنی (طبیعی): گاز تولیدی از منابع نفتی و گازی را گاز طبیعی یا غنی می گویند که به صورت "کلاهک"، "همراه با نفت" (مانند گاز منطقه آغاجاری) و "مستقل" (نظیر ذخایر گاز سرخس و سرخون) قابل دسترسی می باشد.

گاز سبک: گاز غنی (طبیعی) پس از طی مراحل جداسازی و

پالایش، به گاز سبک تبدیل می شود. منظور از جداسازی،

جداکردن مایعات و میعانات گازی از گاز غنی است.

گاز مایع: گاز مایع مخلوطی است از پروپان و بوتان نرمال که در اثر شرایط محیط و مصرف، نسبت حجمی این دو ماده در مخلوط تغییر می یابد و در تحت فشاری حدود ۱۰۰ تا ۱۱۰ پوند بر اینچ مربع، به صورت مایع در می آید.

تزریق گاز: به منظور حفظ مخازن نفت کشور و بهره برداری بهینه از آن ها، اقدام به عمل تزریق گاز و یا آب به مخازن مذکور می گردد.

مشترب گاز: عبارت از شخص حقیقی یا حقوقی است که طبق روش پذیرش متقاضیان گاز، پس از تحویل مدارک مورد نظر و پرداخت حقوق و هزینه های متعلقه، مشخصات او در دفتر پذیرش اشتراک ثبت شده و شماره اشتراک به وی اختصاص یافته باشد.

مصرف کننده گاز: به مشترکانی اطلاق می شود که جریان گاز آن ها پس از طی مراحل اشتراک پذیری، راه اندازی شده باشد.

انشعاب گاز: به خطوطی که برای ارسال گاز از خطوط انتقال، خطوط تغذیه و شبکه تا ایستگاه اختصاصی مشترک نصب می شود، انشعاب گاز اطلاق می گردد.

ب- مهندسی شامل: پلی کربنات و اپوکسی .

۱- ۷- مصرف انواع فرآورده‌های نفتی

نفت سفید (متر مکعب)	بنزین (متر مکعب)	سوخت‌های هواپیما ^(۲) (متر مکعب)	نفت گاز (متر مکعب)	جمع ^(۱)	سال و شهرستان
۱۷۷۵۴۶	۲۸۹۵۰۵	۱۸۲	۳۹۲۵۰۹	۴۹۳۴۴۴	 ۱۳۸۰
۱۴۱۰۴۴	۴۹۷۱۹۵	۶۷۱	۴۶۸۰۰۴	۶۶۵۱۰۹	 ۱۳۸۵
۱۰۳۶۵۸	۳۵۹۵۹۸	.	۴۶۷۶۵۵	۹۷۳۸۵۳	 ۱۳۹۰
۶۶۰۵۸	۴۲۵۸۰۴	۳۹۴۱	۵۶۸۷۸۸	۱۰۶۷۹۷۲	 ۱۳۹۵
۵۴۹۶۸	۴۶۱۱۰۱	۶۳۲۹	۵۱۸۳۷۳	۱۰۴۴۳۲۸	 ۱۳۹۶
۴۱۰۹۵	۵۱۵۹۱۱	۳۲۶۴	۵۱۴۷۰۷	۱۰۸۳۰۳۷	 ۱۳۹۷
۴۶۰۵۴	۵۲۰۹۰۱	۴۲۳۴	۶۵۷۸۷۷	۱۳۰۵۵۰۲	 ۱۳۹۸
۴۱۲۰۵	۴۳۶۸۵۷	۳۷۸۲	۷۱۵۰۶۵	۱۲۷۴۹۵۱	 ۱۳۹۹
۱۹۱۴	۲۵۱۸۵	.	۳۲۶۵۳	۶۲۰۵۵	 آزادشهر
۲۱۱۹	۲۵۷۱۱	.	۴۷۲۱۴	۸۲۸۷۰	 آق‌قلا
۳۱۱	۱۳۵۵۶	.	۱۱۷۷۳	۲۶۵۹۸	 بندرگز
۵۰۸	۱۲۵۷۵	.	۱۵۱۳۵	۳۱۳۶۵	 ترکمن
۹۰۴	۱۴۲۶۱	.	۱۴۳۴۱	۳۱۰۳۸	 رامیان
۳۲۱۲	۲۲۷۰۰	.	۳۲۷۶۸۴	۳۵۷۸۸۲	 علی‌آباد
۹۰۲	۱۸۵۷۴	.	۲۰۹۹۶	۴۱۸۷۵	 کردکوی
۴۲۵۰	۲۰۰۲۶	.	۱۸۳۸۳	۴۶۴۳۳	 کلاله
۱۳۸۲	۱۳۰۶۶	.	۲۴۲۸۷	۵۲۴۳۹	 گالیکش
۵۸۱۶	۱۶۱۲۰۵	۳۷۸۲	۹۰۸۵۴	۲۷۹۸۷۱	 گرگان
۵۶۰	۱۰۷۱۸	.	۱۶۵۹۴	۲۸۲۷۰	 گمیشان
۱۱۷۳۱	۷۷۲۸۰	.	۶۹۳۹۰	۱۷۱۵۸۰	 گنبدکاووس
۶۹۴۹	۹۲۷۱	.	۱۱۲۵۱	۳۱۸۲۹	 مراوه‌تپه
۶۴۷	۱۲۷۲۹	.	۱۴۵۱۰	۳۰۸۵۰	 مینودشت

۷-۱- مصرف انواع فرآورده‌های نفتی (دنباله)

سال و شهرستان	نفت کوره (متر مکعب)	روغن‌های موتور و صنعتی ^(۳) (مترمکعب)	قیر (تن)	گاز مایع (تن)	سایر فرآورده‌ها ^(۴)
۱۳۸۰	۸۶۶۹۶	۸۵۸۳	۱۴۴۴۳	۲۶۲۱۱	۱۱۱۰۰۰
۱۳۸۵	۷۸۱۷۶	...	...	۲۶۱۹۹	۲۰۳۵
۱۳۹۰	۴۲۶۰۲	...	...	۴۰۴۴۵	...
۱۳۹۵	۳۳۸۱	...	...	۶۴۵۱۹	...
۱۳۹۶	۳۵۵۷	...	...	۷۲۷۷۳	...
۱۳۹۷	۴۴۶۰	...	...	۶۷۲۱۶	...
۱۳۹۸	۱۵۲۳۵	...	...	۶۱۲۰۱	...
۱۳۹۹	۲۱۰۵۹	...	...	۵۶۹۱۷	...
آزادشهر	۰	...	...	۲۳۰۳	...
آق‌قلا	۸۰۲	...	...	۷۰۲۴	...
بندرگز	۰	...	...	۹۵۸	...
ترکمن	۰	...	...	۳۱۴۷	...
رامیان	۰	...	...	۱۵۳۲	...
علی‌آباد	۱۷	...	...	۴۲۶۹	...
کردکوی	۰	...	...	۱۴۰۳	...
کلاله	۸۱۷	...	...	۲۹۵۷	...
گالیکش	۱۳۳۴۵	...	...	۳۵۹	...
گرگان	۵۹۳۸	...	...	۱۲۲۷۶	...
گمیشان	۹۷	...	...	۳۰۱	...
گنبدکاووس	۰	...	...	۱۳۱۷۹	...
مراوه‌تپه	۴۳	...	...	۴۳۱۵	...
مینودشت	۰	...	...	۲۹۶۴	...

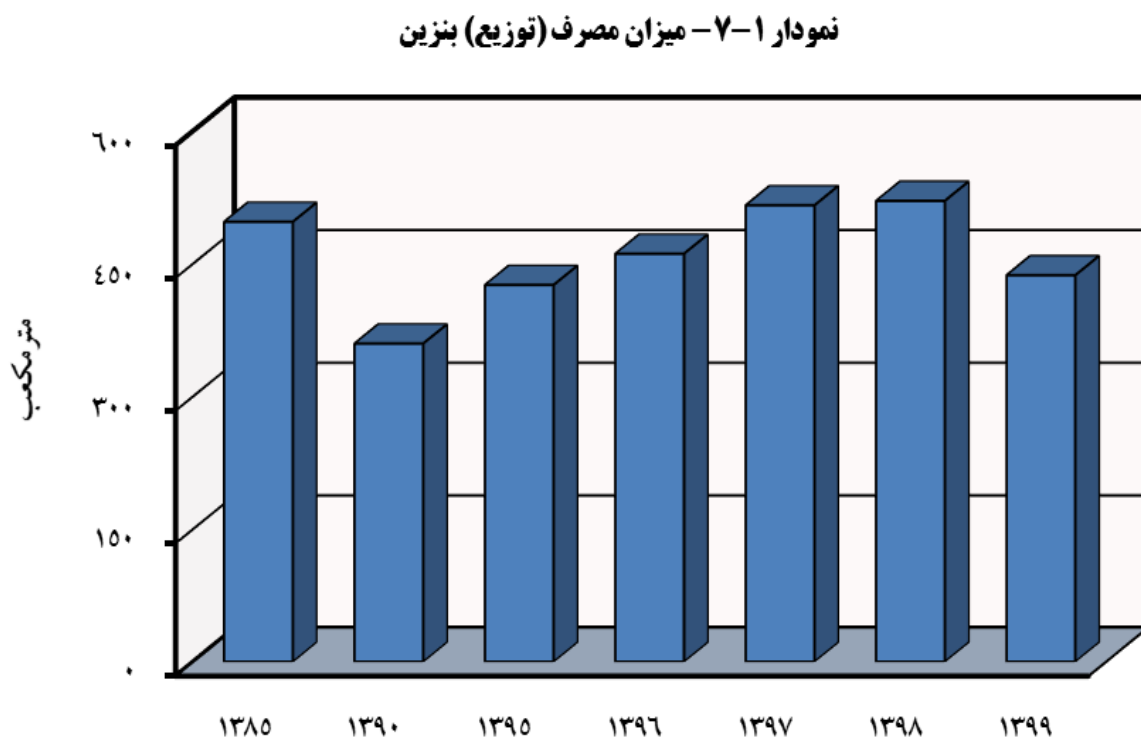
(۱) جمع بجز گاز مایع می‌باشد.

(۲) آمار سوخت‌های هواپیمایی مربوط به واحد سوختگیری فرودگاه گرگان می‌باشد که در سال ۱۳۸۵ افتتاح شده است.

(۳) روغن‌های موتور و صنعتی، قیر و سایر فرآورده‌ها از سال ۱۳۸۴، به بخش خصوصی واگذار شده و به صورت آزاد به فروش می‌رسد و شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی استان هیچ آماری از آنها ندارند.

(۴) سایر فرآورده‌ها شامل انواع حلال‌ها می‌باشد که از سال ۱۳۸۸ از طریق بورس کالای ایران فروخته می‌شود.

مأخذ- شرکت پخش فرآورده‌های نفتی گلستان.

منبع: جدول ۷-۱

۷-۲- تعداد مخازن و جایگاه‌های فروش مواد سوختی

تعداد جایگاه			مخازن مواد سوختی		سال و شهرستان
خصوصی	دولتی	جمع	ظرفیت (متر مکعب)	تعداد	
۲۹	۳	۳۲	۵۰۶۷	۱۳۷	۱۳۸۰
۳۱	۳	۳۴	۵۲۹۵	۱۳۸	۱۳۸۵
۴۸	۳	۵۱	۶۳۰۲	۱۵۲	۱۳۹۰
۶۹	۰	۶۹	۸۰۱۰	۱۸۰	۱۳۹۵
۷۲	۰	۷۲	۸۸۲۷	۱۹۶	۱۳۹۶
۷۳	۰	۷۳	۸۹۷۷	۱۹۹	۱۳۹۷
۷۴	۰	۷۴	۹۱۶۸	۲۰۲	۱۳۹۸
۷۵	۰	۷۵	۹۳۱۸	۲۰۵	۱۳۹۹
۶	۰	۶	۹۳۰	۲۰	آزادشهر
۷	۰	۷	۸۴۲	۱۸	آق‌قلا
۳	۰	۳	۴۰۶	۱۲	بندرگز
۲	۰	۲	۴۱۷	۹	ترکمن
۴	۰	۴	۴۷۷	۱۱	رامیان
۶	۰	۶	۶۸۰	۱۴	علی‌آباد
۳	۰	۳	۳۹۱	۹	کردکوی
۳	۰	۳	۴۵۰	۱۰	کلاله
۵	۰	۵	۱۱۶۹	۲۶	گالیکش
۱۵	۰	۱۵	۱۳۳۱	۲۸	گرگان
۲	۰	۲	۱۸۸	۴	گمیشان
۱۳	۰	۱۳	۱۴۱۲	۳۲	گنبدکاوس
۴	۰	۴	۳۴۳	۷	مراوه‌تپه
۲	۰	۲	۲۸۲	۵	مینودشت

۷-۲- تعداد مخازن و جایگاه‌های فروش مواد سوختی (دنباله)

جایگاه سوخت گیری گاز فشرده طبیعی (CNG)	تعداد شعب - فروش نفت	تعداد پمپ				سال و شهرستان
		نفت سفید	نفت گاز	بنزین	بنزین سوپر	
۰۰۰	۲۳۹	۸۶	۲۱	۱۱۱	۰۰۰	۱۳۸۰.....
۰۰۰	۲۵۱	۱۰	۹۲	۱۶۸	۰۰۰	۱۳۸۵.....
۵۰	۱۴۳	۶	۱۱۹	۳۴۹	۲۰	۱۳۹۰.....
۶۶	۱۴۸	۰	۱۹۵	۵۱۶	۱۱۴	۱۳۹۵.....
۶۰	۱۴۸	۰	۲۱۳	۵۳۷	۱۲۰	۱۳۹۶.....
۵۹	۱۴۸	۰	۲۳۷	۵۵۰	۱۳۲	۱۳۹۷.....
۵۹	۱۵۰	۰	۲۳۷	۵۶۲	۱۴۴	۱۳۹۸.....
۵۹	۱۵۰	۰	۲۴۱	۵۶۸	۱۴۶	۱۳۹۹.....
۴	۱۱	۰	۲۹	۵۳	۲۲	آزادشهر.....
۴	۶	۰	۲۰	۴۳	۴	آق‌قلا.....
۴	۱	۰	۳	۱۸	۴	بندرگز.....
۲	۴	۰	۱۱	۱۶	۰	ترکمن.....
۵	۸	۰	۶	۳۰	۲	رامیان.....
۷	۶	۰	۱۷	۴۲	۸	علی‌آباد.....
۵	۱	۰	۸	۲۲	۴	کردکوی.....
۳	۱۵	۰	۱۴	۲۸	۰	کلاله.....
۴	۶	۰	۲۸	۳۶	۸	گالیکش.....
۱۱	۳۰	۰	۳۲	۱۴۴	۷۲	گرگان.....
۲	۷	۰	۷	۱۴	۰	گمیشان.....
۵	۲۹	۰	۵۰	۹۲	۱۶	گنبدکاوس.....
۱	۱۷	۰	۱۲	۱۴	۲	مراوه‌تپه.....
۲	۹	۰	۴	۱۶	۴	مینودشت.....

مأخذ- شرکت پخش فرآورده‌های نفتی گلستان.

۳- تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده و تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی

تعداد انشعاب ^(۱)			تعداد روستاهای گازرسانی شده	تعداد شهرهای گازرسانی شده	سال و شهرستان
صنعتی	خانگی، تجاری	جمع			
۴۰	۹۳۳۲۳	۹۳۳۶۳	۴۵	۱۸	۱۳۸۰
۶۱	۱۴۷۷۱۱	۱۴۷۷۷۲	۲۹۹	۲۲	۱۳۸۵
۷۹۸	۲۱۷۸۷۳	۲۱۸۶۷۱	۵۸۰	۲۶	۱۳۹۰
۱۶۰۳	۲۶۹۸۹۵	۲۷۱۴۹۸	۸۱۶	۲۹	۱۳۹۵
۱۶۹۷	۲۷۹۵۷۹	۲۸۱۲۷۶	۸۴۱	۳۰	۱۳۹۶
۱۸۵۳	۲۸۶۰۰۲	۲۸۷۸۵۵	۸۶۰	۳۰	۱۳۹۷
۱۹۷۰	۲۹۱۹۹۶	۲۹۳۹۶۶	۸۸۰	۳۳	۱۳۹۸
۱۹۸۲	۲۹۹۰۴۱	۳۰۱۰۳۰	۸۹۴	۳۳	۱۳۹۹
۵۵	۱۶۳۳۴	۱۶۳۸۹	۴۱	۳	آزادشهر
۹۶	۲۱۲۱۳	۲۱۳۰۹	۷۸	۲	آق قلا
۱۳۷	۹۷۲۷	۹۸۶۴	۲۴	۲	بندرگز
۵۴	۱۳۳۳۴	۱۳۳۸۸	۲۵	۱	ترکمن
۱۴	۱۶۲۸۹	۱۶۳۰۳	۶۰	۴	رامیان
۵۳۸	۲۵۷۵۴	۲۶۲۹۲	۷۰	۴	علی آباد
۱۳۱	۱۵۳۶۶	۱۵۴۹۷	۲۴	۱	کردکوی
۹۱	۲۰۲۶۸	۲۰۳۵۹	۱۰۱	۲	کلاله
۲۴	۱۰۹۶۹	۱۰۹۹۳	۵۷	۲	گالیکش
۴۸۵	۶۲۱۴۳	۶۲۶۲۸	۹۱	۴	گرگان
۶۷	۱۲۲۲۷	۱۲۲۹۴	۲۸	۲	گمیشان
۱۹۸	۵۳۳۸۷	۵۳۵۸۵	۱۴۹	۲	گنبد کاووس
۹	۸۴۴۳	۸۴۵۲	۷۶	۲	مراوه تپه
۸۳	۱۳۵۹۴	۱۳۶۷۷	۷۰	۲	مینودشت

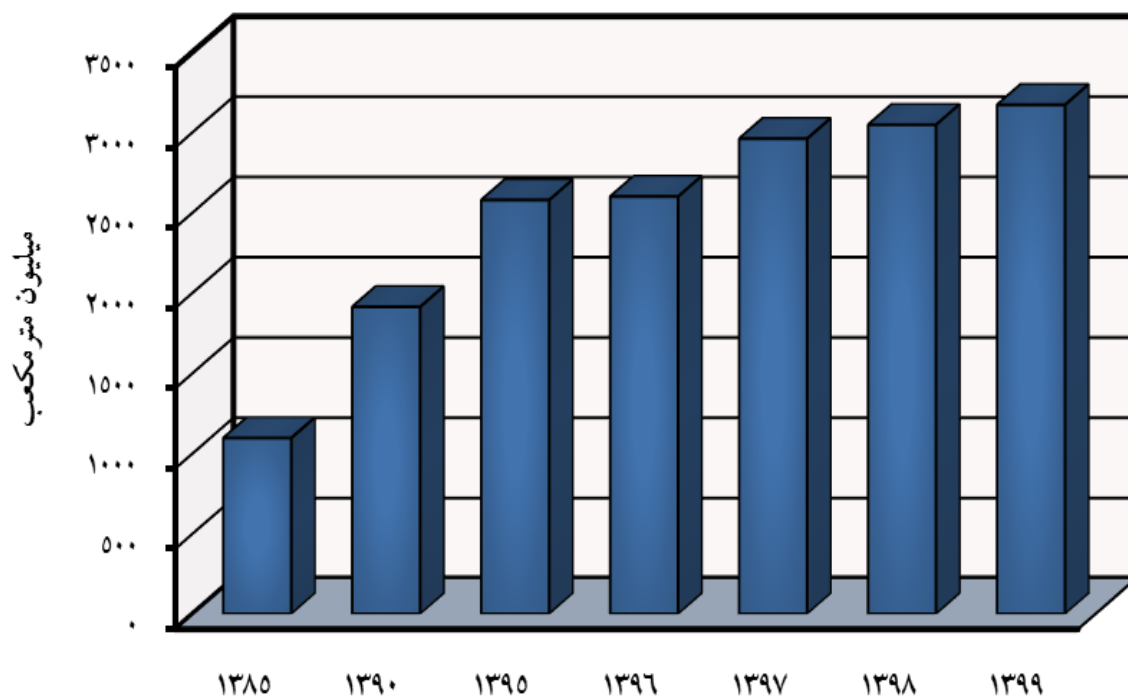
تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده و تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی (دنباله)

مصرف گاز طبیعی (میلیون مترمکعب)	تعداد مصرف کننده				سال و شهرستان
	صنعتی	خانگی	تجاری	جمع	
...	...	...	...	...	۱۳۸۰
۱۰۹۵	۱۲۲	۳۲۰۱۶۲	۷۵۰۲	۲۲۷۷۸۶	۱۳۸۵
۱۹۱۲	۲۸۵	۳۴۸۹۰۰	۱۳۵۰۶	۳۶۲۶۹۱	۱۳۹۰
۲۵۷۷	۱۶۰۳	۴۹۳۳۳۳	۱۹۹۴۶	۵۱۴۸۸۲	۱۳۹۵
۲۵۹۹	۱۶۹۷	۵۱۴۲۲۸	۲۱۱۰۰	۵۳۷۰۲۵	۱۳۹۶
۲۹۵۹	۱۸۵۳	۵۳۴۳۹۲	۲۲۵۶۱	۵۵۸۸۰۶	۱۳۹۷
۳۰۴۶	۱۹۷۰	۵۵۰۸۰۳	۲۴۳۴۲	۵۷۷۱۱۵	۱۳۹۸
۳۱۷۰	۲۰۷۶	۵۶۸۹۰۰	۲۵۸۲۰	۵۹۶۷۹۶	۱۳۹۹
۱۱۶	۵۸	۲۹۵۵۴	۹۷۶	۳۰۵۸۸	آزادشهر
۱۶۰	۹۶	۳۴۵۳۹	۱۱۹۹	۳۵۸۳۴	آق قلا
۸۸	۱۳۹	۱۷۹۵۹	۱۴۲۲	۱۹۵۲۰	بندرگز
۹۳	۵۹	۲۲۹۴۹	۱۰۱۱	۲۴۰۱۹	ترکمن
۱۰۶	۱۴	۲۵۳۸۴	۷۱۰	۲۶۱۰۸	رامیان
۹۷۹	۵۵۱	۴۸۹۶۵	۲۶۹۰	۵۲۲۰۶	علی آباد
۱۴۴	۱۳۷	۲۷۸۲۴	۲۰۶۳	۳۰۰۲۴	کردکوی
۱۲۰	۱۴۸	۳۴۳۲۰	۸۱۰	۳۵۲۷۸	کلالة
۱۴۴	۲۴	۱۶۴۸۶	۳۵۳	۱۶۸۶۳	گالیکش
۶۳۸	۴۸۶	۱۵۲۴۹۵	۸۵۸۶	۱۶۱۵۶۷	گران
۸۵	۷۰	۱۸۰۹۵	۸۵۰	۱۹۰۱۵	گمیشان
۳۶۲	۲۰۲	۱۰۳۲۹۸	۳۶۳۱	۱۰۷۱۳۱	گنبد کاووس
۴۰	۹	۱۱۳۴۵	۵۰۹	۱۱۸۶۳	مراوه تپه
۹۴	۸۳	۲۵۶۸۷	۱۰۱۰	۲۶۷۸۰	مینودشت

(۱) اطلاعات سالهای ۸۰ الی ۹۷ توسط کارشناس دستگاه مربوطه تجدید نظر شده است.

مأخذ- شرکت گاز استان گلستان.

نمودار ۷-۲- میزان مصرف گاز طبیعی

منبع: جدول ۷-۳